

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΕΝΙΑΙΕΣ ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΡΑΠΤΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2023 - 2024

Β΄ ΤΑΞΗΣ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 3 Ιουνίου 2024

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

Α΄ ΣΕΙΡΑ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ: 3B

ΣΥΝΟΛΙΚΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΓΡΑΠΤΗΣ ΕΞΕΤΑΣΗΣ: 90 λεπτά

ΤΟ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟ ΔΟΚΙΜΙΟ ΑΠΟΤΕΛΕΙΤΑΙ ΑΠΟ ΤΡΕΙΣ (3) ΣΕΛΙΔΕΣ

ΟΔΗΓΙΕΣ (για τους εξεταζόμενους)

- Στο εξώφυλλο του τετραδίου απαντήσεων να συμπληρώσετε όλα τα κενά με τα στοιχεία που ζητούνται.
- Να απαντήσετε ΟΛΑ τα ερωτήματα.**
- Να μην αντιγράψετε τα θέματα** στο τετράδιο απαντήσεων.
- Να μη γράψετε πουθενά στις απαντήσεις σας **το όνομά σας**.
- Να απαντήσετε στο τετράδιό σας σε όλα τα θέματα **μόνο με μπλε πένα ανεξίτηλης μελάνης**.
- Απαγορεύεται η χρήση διορθωτικού υγρού ή διορθωτικής ταινίας.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ (Μονάδες 20)

Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με δέκα (10) μονάδες.

A1. Κάθε στοιχείο της Στήλης Α΄ αντιστοιχεί με ένα στοιχείο της Στήλης Β΄. Να γράψετε στο τετράδιο απαντήσεών σας τους αριθμούς της Στήλης Α΄ και δίπλα από τον καθένα το γράμμα της Στήλης Β΄ που αντιστοιχεί στη σωστή απάντηση.

Προσοχή: Στη στήλη Β΄ περισεύουν δύο (2) στοιχεία.

ΣΤΗΛΗ Α΄	ΣΤΗΛΗ Β΄
1. Ηράκλειος	(α) Παραχώρηση Κύπρου στους Βενετούς
2. Ισίδωρος	(β) Μεταφορά πρωτεύουσας
3. Αλέξιος Α΄ Κομνηνός	(γ) Χρυσόβουλο του 1082
4. Αικατερίνη Κορνάρο	(δ) Αρχιτέκτονας Αγίας Σοφίας
	(ε) Τίμιος Σταυρός
	(στ) Χριστόγραμμα

(4x2,5 μ.= 10 μον.)

A2. Να προσδιορίσετε αν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι σωστό ή λάθος, γράφοντας στο τετράδιο απαντήσεών σας τη λέξη «**σωστό**» ή «**λάθος**», δίπλα στο γράμμα που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

- α. Τα θέματα ήταν διοικητικές περιφέρειες με δικό τους στρατό.
- β. Το Κοράνι είναι το ιερό βιβλίο του Ισλάμ.
- γ. Κατά την Κυρίως Βυζαντινή περίοδο ο διοικητής της Κύπρου ονομαζόταν *κατεπάνω*.
- δ. Κατά την Δ΄ Σταυροφορία (1204) οι Σταυροφόροι ηττήθηκαν από τους Βυζαντινούς.

(4x2,5 μ.= 10 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ (Μονάδες 45)

B1. Να γράψετε σύντομα κατατοπιστικά σημειώματα για τα πιο κάτω, με βάση τα ζητούμενα των παρενθέσεων:

(α) Διάταγμα των Μεδιολάνων
(ποιοι το υπέγραψαν, τι συμφώνησαν) **(8 μον.)**

(β) Άλωση της Κωνσταντινούπολης από τους Οθωμανούς Τούρκους
(ημερομηνία και χρονολογία, αρχηγοί αντιπάλων, μία (1) συνέπεια) **(12 μον.)**

B2. Σε μια ορθά δομημένη παράγραφο, να αναφέρετε **τρία (3) αίτια** των Αραβικών Επιδρομών στην Κύπρο και **τους δύο (2) όρους** που προέβλεπε το καθεστώς συγκυριαρχίας μεταξύ Βυζαντινών και Αράβων το οποίο επιβλήθηκε στο νησί.

(25 μον.)

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ (Μονάδες 35)

ΠΑΡΑΘΕΜΑ Ι

Έχοντας συνεχώς στο μυαλό του τις αναμνήσεις του ρωμαϊκού μεγαλείου, ο Ιουστινιανός ονειρευόταν να φέρει τη Ρωμαϊκή Αυτοκρατορία στην παλαιά της μορφή. Να αποκαταστήσει δηλαδή τα δικαιώματα που το Βυζάντιο, ως κληρονόμος της Ρώμης, διατηρούσε πάνω στα βαρβαρικά βασίλεια της Δύσης και να επαναφέρει την ενότητα του ρωμαϊκού κόσμου. [...] Χάρη στις επιτυχίες του εκστρατείες, ο Ιουστινιανός μπορούσε να περηφανεύεται ότι είχε πραγματοποιήσει το όνειρό του. Χάρη στην επίμονη φιλοδοξία του, η Δαλματία, η Ιταλία, ολόκληρη η ανατολική Αφρική, τα νότια της Ισπανίας, τα νησιά της λεγόμενης δυτικής λεκάνης της Μεσογείου, η Σικελία, η Κορσική, η Σαρδηνία, οι Βαλεαρίδες, επέστρεψαν στη ρωμαϊκή ενότητα. Η έκταση της αυτοκρατορίας είχε σχεδόν διπλασιαστεί.

Charles Diehl, Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 1923, σσ. 34, 41 (Διασκευή)

Η Βυζαντινή αυτοκρατορία το 565 μ.Χ. λίγο πριν τον θάνατο του Ιουστινιανού.
(<https://www.ypsilantio.gr/content/istorika-stoixeia/istoriko-kai-gewgrafiko-periballon/byzantio/76-byzantin-h-aytokratoria> [ανάκτηση: 9.5.2024])

ΠΑΡΑΘΕΜΑ ΙΙ

Αν κάνουμε μια γενική εκτίμηση της βασιλείας του Ιουστινιανού, δε θα μπορούσαμε να μην αναγνωρίσουμε την αξεπέραστη μεγαλοπρέπεια και το υψηλό γόητρο που χάρισε προς στιγμήν στη μοναρχία. Θα αναρωτηθούμε, όμως, αν αυτή η μεγαλοπρέπεια ήταν αληθινή ή αν απλά φαινόταν σαν αληθινή. Αυτή η εκπληκτική επεκτατική προσπάθεια [...] εξυπηρετούσε απλά υπερβολικές φιλοδοξίες και εξάντλησε την αυτοκρατορία. [...] Η κατάσταση της μοναρχίας, όταν πέθανε ο Ιουστινιανός, το 565, σε ηλικία 87 χρονών, ήταν πραγματικά αξιολύπητη. Από οικονομική και στρατιωτική άποψη, η αυτοκρατορία ήταν εξαντλημένη. Σε όλα τα σύνορα εμφανίζονταν στον ορίζοντα φοβεροί κίνδυνοι.

Charles Diehl, Ιστορία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας,
Βιβλιοπωλείο της Εστίας, Αθήνα 1923, σ. 55-6 (Διασκευή)

Αφού μελετήσετε τα πιο πάνω παραθέματα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα.

Όλες οι απαντήσεις πρέπει να δίνονται σε συνεχή λόγο.

(α) Σύμφωνα με το Παράθεμα Ι και τις ιστορικές σας γνώσεις να γράψετε ποιος ήταν ο στόχος της εξωτερικής πολιτικής του Ιουστινιανού και να αναφέρετε ένα (1) σημείο από το παράθεμα που να τεκμηριώνει γιατί ήταν τόσο σημαντικός για αυτόν.

(12 μον.)

(β) Με βάση τη γραπτή πηγή του Παραθέματος Ι και τον χάρτη που τη συνοδεύει, να σχολιάσετε κατά πόσο ο Ιουστινιανός πέτυχε τον στόχο της εξωτερικής του πολιτικής, τεκμηριώνοντας την απάντησή σας με ένα (1) στοιχείο.

(11 μον.)

(γ) Η εξωτερική πολιτική του Ιουστινιανού είχε και αρνητικά στοιχεία. Να αναφέρετε δύο (2) από αυτά, αξιοποιώντας το Παράθεμα ΙΙ και τις ιστορικές σας γνώσεις.

(12 μον.)

**ΤΕΛΟΣ ΕΞΕΤΑΣΤΙΚΟΥ ΔΟΚΙΜΙΟΥ
ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ**